

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий Інститут права ім. князя Володимира Великого
(назва навчального підрозділу)

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

Затверджую: Схвалено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Директор навчального підрозділу _____
(назва кафедри)
(підпис) _____
А.М.Кислий _____
(ПІБ) _____
" 30 " серпня 2019 р. _____
Протокол № 1 від " 30 " серпня 2019 р.
Завідувач кафедри _____
(підпис) _____
В.І.Литвиненко
(ПІБ)

Робоча навчальна програма
Право міжнародної безпеки

Статус дисципліни: вибіркова
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини
спеціальності(ей) Міжнародне право

Форма навчання _____ денна _____ Курс, IV _____ Семестр VIII _____
Обсяг в кредитах ЄКТС 3 / Всього годин _____ 90 _____ за навчальним планом

- лекції (Л) _____ 16 _____
- семінарські заняття (СЗ) _____ 8 _____
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- індивідуально-консультативна робота (ІКР) _____
- самостійна робота студентів (СРС) _____ 66 _____

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми "Право міжнародної безпеки", професор кафедри Мацко А.С.
(назва навчальної програми, автори)

Розробник(и) робочої програми навчальної дисципліни професор кафедри Кісілевич-Чорнойван О.М.

Київ МАУП 2019 р.

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» є:

- ознайомити студентів із основними науковими проблемами права міжнародної безпеки;
- ознайомити студентів із системою міжнародно-правових актів в сфері правового регулювання роззброєння, обмеження озброєнь та міжнародного співробітництва в сфері міжнародної безпеки;
- сформулювати уявлення студентів про загальні тенденції розвитку міжнародно-правового регулювання співробітництва в сфері міжнародної безпеки;
- формування вміння студентів здійснювати аналіз універсальних та регіональних міжнародно-правових актів в області права міжнародної безпеки;
- формування у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця. юридичне мислення;
- сприяння формуванню вмінь студентів щодо застосовування теоретичних правничих знань на практиці.

Завдання навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» включає викладання студентам навчального матеріалу для набуття ними знань:

- ознайомити студентів із правовим статусом суб'єктів права міжнародної безпеки;
- ознайомити студентів із сучасними тенденціями регулювання співробітництва в сфері міжнародної безпеки;
- навчити студентів здійснювати аналіз універсальних та регіональних міжнародно-правових актів в області регулювання міжнародної безпеки;
- відпрацювання навичок орієнтування в системі правового регулювання міжнародної безпеки;
- навчити студентів застосовувати правові знання з зарубіжних систем права для оцінювання юридичних фактів, та виявлення тенденцій розвитку системи регулювання інформаційної сфери.

Статус дисципліни. Навчальна дисципліна є однією із вибіркової навчальних дисциплін для підготовки студентів бакалаврату.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Право міжнародної безпеки» належить до вибіркової компонентів освітньої програми за спеціальністю «Міжнародне право», галузі знань «Міжнародні відносини». Навчальна дисципліна «Право міжнародної безпеки» пов'язана з навчальними дисциплінами: «Історія

міжнародного права», «Міжнародне право: основні галузі та інститути», «Міжнародне приватне право», «Право Європейського Союзу», «Вступ до спеціальності міжнародне право» та «Теорія міжнародних відносин».

Компетентності та програмні результати навчання.

Загальні компетентності.

- ЗК 1. Здатність до абстрактного, системного, логічного та критичного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 2. Здатність до удосконалення своїх особистих і професійних якостей;
- ЗК 7. Здатність до критики й самокритики, активна життєва позиція.

Фахові компетентності.

- ФК 1. Фундаментальні знання основ сучасного міжнародного права, різних теоретичних підходів до його визначення й обґрунтування юридичної обов'язковості; знання ключових теоретичних проблем і розуміння зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування; вміння працювати з різними джерелами сучасного міжнародного права;
- ФК 4. Фундаментальні знання загальнотеоретичних аспектів правової науки; обізнаність з основними теоретичними течіями, школами, підходами до розуміння права; розуміння місця права серед інших феноменів соціальної реальності та наявних зв'язків між ними; володіння юридичним категоріальним апаратом;
- ФК 14. Фундаментальне розуміння ключових аспектів основних галузей і спеціальних питань міжнародного права: територія в міжнародному праві; міжнародно-правові механізми захисту прав людини; статус за міжнародним правом морських і повітряних просторів, космічного простору; застосування сили в міжнародному праві тощо;
- ФК 15. Глибокі вузькоспеціалізовані знання з права міжнародних договорів, насамперед положень Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року; досконале знання законодавства України про міжнародні договори; уміння встановлювати юридичний статус міжнародного документа за формальними ознаками; здатність юридично забезпечувати процес укладання міжнародного договору;
- ФК 19. Фундаментальні знання права міжнародних організацій; розуміння й уміння вирішувати найпоширеніші юридичні проблеми в роботі міжнародних організацій.

Програмні результати.

- ПРН 2. Володіння знаннями з основ сучасного міжнародного права, його значення та обґрунтування юридичної обов'язковості міжнародно-правових норм; знання ключових теоретичних проблем і розуміння зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування;
- ПРН 3. Знання та розуміння сутності базових категорій міжнародного права, системи міжнародно-правового регулювання відносин, розуміння тенденцій втілення приватноправового регулювання у різні сфери суспільного буття.
- ПРН 4. Фундаментальне розуміння ключових аспектів основних галузей і спеціальних питань міжнародного права.
- ПРН 5. Знання та розуміння особливостей правових систем — національних, міжнародних, регіональних; розуміння причин їхньої множинності, а також механізмів взаємодії;
- ПРН 6. Знання характеристик міжнародної нормативної системи та місця в ньому міжнародного права, а, також, розуміння теоретичних підходів до співвідношення національного та міжнародного права та практичних засобів забезпечення їхньої взаємодії;
- ПРН 8. Застосування здобутих в ході навчання знань для надання юридичних висновків й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав, а, також, визначення юридичних ризиків тих або інших зовнішньополітичних або зовнішньоекономічних ініціатив та обрання шляхів їхньої мінімізації.
- ПРН 13. Формування суджень про тенденції розвитку системи сучасного міжнародного права, співвідношення джерел правового регулювання міжнародних відносин, напрями розвитку загальних принципів міжнародного права;
- ПРН 14. Формування суджень про стан ефективності міжнародних контрольних механізмів;
- ПРН 15. Формування суджень про сучасні тенденції уніфікації та гармонізації норм міжнародного приватного права та вирішення проблем застосування іноземного законодавства;
- ПРН 16. Формування суджень про форми, способи та чинники ефективності механізму імплементації міжнародно-правових норм на національному рівні;
- ПРН 18. Формування суджень про переваги та недоліки участі України в міжнародних організаціях.

Змістові модулі: модуль I (теми 1- 3);
 модуль II (теми 4-5);
 модуль III (6-7).

Передумови для вивчення дисципліни.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» становить набуття студентами знань з дисциплін «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародне публічне право: основи теорії», «Міжнародне публічне право: основні галузі та інститути».

III. Очікувані результати навчання. Очікувані результати навчання дисципліни „Право міжнародної безпеки” передбачає формування вміння студентів аналізувати міжнародно-правові та внутрішньодержавні норми у сфері правового регулювання співробітництва в галузі міжнародної безпеки, а також визначати ступінь відповідності національних правових актів міжнародним нормам в цій сфері.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання.

Загальні критерії оцінювання

I рівень оцінювання (оцінка задовільно). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

II рівень - достатній (оцінка добре). Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована.

III рівень - високий (оцінка відмінно). Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності. Знання студента є глибокими, міцними, узагальненими; студент вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації повинно дати не тільки певну суму знань, а й підготувати студентів для освоєння обраної професії та допомоги формувати світогляд.

Складовими навчальних досягнень студентів є вміння відтворювати отриману інформацію, знаходити нову, оцінювати її та застосовувати в стандартних і не стандартних ситуаціях.

Оцінюванню підлягає:

- 1) рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) рівень вмінь використовувати теоретичні знання під час розв'язування задач;

3) рівень володіння практичними уміннями та навичками, які виявляються під час виконання практичних робіт;

4) оцінювання творчих робіт студентів (рефератів, експериментальних робіт, особливо пов'язаних з майбутньою професією).

Оцінювання рівня теоретичних знань.

Відповідь з теорії може складатися:

- 1) з викладу теоретичного матеріалу;
- 2) формування правил, законів, закономірностей;
- 3) із завдань на вибір правильної відповіді

При оцінюванні відповідей з теорії враховується:

- 1) обсяг відтвореної інформації та її співвідношення до обсягу повної інформації з даного питання;
- 2) обсяг додаткової інформації, здобутої студентом, та доцільність її використання;
- 3) частота допомоги викладача;
- 4) кількість похибок (помилки, недоліків, неточностей) у відповіді;
- 5) логічний зв'язок відтвореної інформації.

Оцінювання рівня володіння практичними вміннями та навичками

Оцінювання рівня володіння студентами практичними уміннями та навичками здійснюється під час підготовки до семінарських занять та при виконанні практичних завдань.

Частина семінарських робіт може виконуватись після вивчення відповідного теоретичного матеріалу на етапі узагальнення знань та вмінь. У таких випадках робота обов'язково оцінюється. Під час перевірки і оцінки практичних робіт необхідно звернути увагу на такі показники: творчість; використання наукових термінів; повнота і правильність відповіді; логічність побудови відповіді; повнота і глибина висновку до роботи; самостійність і охайність виконання роботи; застосування окремих джерел інформації, рівень володіння прийомами навчальної роботи.

Для оцінювання різних рівнів пізнавальної діяльності викладач може поставити додаткові вимоги до виконання робіт.

Оцінювання рівня творчих завдань

До творчих завдань належать: реферати, експериментальні роботи, успішна участь в олімпіадах, конкурсах, тощо.

Ця діяльність студента має враховуватись та оцінюватись при виставленні семестрових оцінок.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

1. Низький рівень (оцінка-2). Студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень теми.

2. Середній рівень (оцінка-3). Студент описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, теорій) розв'язує прості задачі, які не складаються з під задач.

3. Достатній рівень (оцінка-4). Студент може застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача аналізує одержані результати під час розв'язування задачі. Уміє пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

4. Високий рівень (оцінка-5). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок. Студент самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела Інформації і використовує одержані знання і уміння під час виконання практичних завдань.

Рейтинговий показник	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECT8
90-100	зараховано	5 (відмінно)	A (відмінно)
82-89		4 (добре)	B (дуже добре, вище за середнє, але з деякими помилками)
75-81			C (добре, з декількома суттєвими помилками)
68-74		3 (задовільно)	D (посередньо зі значними недоліками)
60-67			E (достатньо, виконання задовольняє мінімуму критеріїв оцінки)
35-59	незараховано	2 (незадовільно)	FX (незадовільно, з можливістю повторного складання)

1-34			F (незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням)
------	--	--	--

V. Засоби діагностики результатів навчання.

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

- 1) контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на практичних заняттях);
- 2) контроль самостійної роботи студентів, зокрема, виконання письмових завдань, підготовка і захист реферативних робіт, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- 3) виконання тестових завдань та контрольних робіт.

VI. Програма навчальної дисципліни

«Право міжнародної безпеки»

№	Курс IV Семестр 8 Обсяг в кредитах ЄКТС / Всього годин у семестрі 90 Назва теми	Кількість годин, з них:					Примітка
		лекції (Л)	семінар. зан. (практ.) (СЗ)	інд.-конс. роб. (ІКР)	сам. роб. студ. (СРС)	форма контролю	
	Змістовий модуль I. Загально-теоритичні поняття права міжнародної безпеки						
1.	Поняття та зміст права міжнародної безпеки. Генезис його розвитку	2	1		10	У, Р,ПК	
2.	Джерела права міжнародної безпеки	2	1		10	У, Р,ПК	
3.	Система колективної безпеки. Роль ООН та Ради Безпеки в системі підтримання миру та світового правопорядку	2	1		8	У, ПК	
	Змістовий модуль II. Організаційно- правові заходи діяльності по підтриманню мира та безпеки						
4.	Роззброєння та обмеження озброєнь	2	1		8	У, ПК	
5.	Міжнародний контроль і заходи зі зміцнення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі	3	1		10	У,СР,ПК, Р	
	Змістовий модуль III. Новітні підходи щодо реалізації права міжнародної безпеки						
6.	Мирне розв'язання міжнародних спорів, як основа права міжнародної безпеки	3	2		10	У, Р, КР	
7.	Роль регіональних міжнародних	2	1		10	У,СР,ПК,	

	організацій в забезпеченні міжнародної безпеки.					Р	
Разом годин:	90	16	8		66	залік	

Форми контролю: усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка конспектів – ПК
 перевірка завдань для самостійної роботи – СР
 тестування – Т
 інші –

Зміст дисципліни за модулями

Змістовий модуль 1.

Загально-теоритичні поняття права міжнародної безпеки

Тема 1. Поняття та зміст права міжнародної безпеки. Генезис його розвитку.

Тема 2. Джерела права міжнародної безпеки.

Тема 3. Система колективної безпеки. Роль ООН та Ради Безпеки в системі підтримання миру та світового правопорядку.

Змістовий модуль 2.

Організаційно- правові заходи діяльності по підтриманню мира та безпеки

Тема 4. Роззброєння та обмеження озброєнь.

Тема 5. Міжнародний контроль і заходи зі зміцнення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі.

Змістовий модуль 3.

Новітні підходи щодо реалізації права міжнародної безпеки

Тема 6. Мирне розв'язання міжнародних спорів, як основа права міжнародної безпеки.

Тема 7. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки.

6.1. Плани лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Загально-теоритичні поняття права міжнародної безпеки

Тема 1. Поняття та зміст права міжнародної безпеки. Генезис його розвитку

1. Поняття права міжнародної безпеки.

2. Цілі і принципи права міжнародної безпеки.
3. Діяльність і роль Ради Безпеки ООН в сфері міжнародної безпеки.
4. Структурні інституційні механізми, що забезпечують реалізацію права міжнародної безпеки.
5. Особливості встановлення відповідальності суб'єктів за порушення норм права міжнародної безпеки.

Джерела інформації:[1, 3, 5, 13]

Тема 2. Джерела права міжнародної безпеки

1. Універсальні договори в сфері міжнародної безпеки.
2. Регіональні договори в сфері міжнародної безпеки.
3. Двосторонні угоди між країнами щодо підтримання миру та безпеки.
4. Роль для права міжнародної безпеки заяв та декларацій про мир та безпеку у світі.

Джерела інформації: [2, 6, 13, 21]

Тема 3. Система колективної безпеки. Роль ООН та Ради безпеки в системі підтримання миру та світового правопорядку

1. Поняття всеосяжної колективної безпеки.
2. Поняття та зміст універсальної колективної безпеки у сучасному міжнародному права.
3. Сутність регіональної колективної безпеки та її роль для розвитку регіонів.

Джерела інформації: [2-3, 11-12]

Змістовий модуль 2.

Організаційно- правові заходи діяльності по підтриманню мира та безпеки

Тема 4. Роззброєння та обмеження озброєнь

1. Правове регулювання заходів з роззброєння.
2. Заборона окремих видів зброї.
3. Зона цілковитої демілітаризації. Без'ядерні зони.
4. Процес роззброєння.

Джерела інформації: [10-12-14]

Тема 5. Міжнародний контроль і заходи зі зміцнення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі

1. Міжнародний контроль як особливий вид діяльності суб'єктів МП за дотриманням права міжнародної безпеки та загальносвітового правопорядку.
2. Заходи зі зміцнення довіри на універсальному, регіональному та двосторонніх рівнях.
3. Миротворчі місії .
4. Гуманітарна інтервенція.
5. Використання міжнародних коаліцій, та санкцій країн, які входять до них, на уряд країни правопорушника.

Джерела інформації: [2-7, 18, 21]

Змістовий модуль 3. Новітні підходи щодо реалізації права міжнародної безпеки

Тема 6. Мирне розв'язання міжнародних спорів

1. Поняття і сутність міжнародного спору.
2. Види міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
3. Вирішення спорів у міжнародних організаціях.

Джерела інформації: [5-6, 12-14]

Тема 7. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки

1. Правові підстави діяльності регіональних організацій в сфері міжнародної безпеки.
2. Правові наслідки Хельсинської наради з безпеки і співробітництва в Європі.
3. Заснування і структура ОБСЄ.
4. Миротворчі операції ОБСЄ. Операції з підтримання миру.
5. Миротворчі операції ОБСЄ в Україні.

Джерела інформації: [6, 12-13, 16, 19]

6.2. Плани семінарських занять

На семінарські заняття виносяться основні питання тем курсу. В ході підготовки до семінару студент повинен з'ясувати план заняття, прочитати конспект лекцій з теми семінару і відповідні розділи підручника, ознайомитись з рекомендованою літературою, опрацювати нормативно-правовий матеріал. Питання курсу "Право міжнародної безпеки", які не виносяться на семінарські заняття вивчаються студентами самостійно.

Обговорення питань на семінарському занятті ведеться у формі вільної дискусії, тому кожен студент повинен уважно слухати доповіді всіх учасників і може виступити з доповненням, або вказати на помилки, які були допущені під час відповіді на поставлене запитання іншим студентом.

На семінарське заняття студенти можуть підготувати реферати з питань, які стосуються теми, яка виноситься на семінарське заняття.

Перед написанням реферату студент повинен опрацювати міжнародні та національні правові акти та обов'язкову і додаткову літературу по темі. Обсяг реферату складає 10-15 сторінок. Його структура: вступ (1-2 стор), основна частина (8-10 стор), висновки (1-2 стор); перелік використаних джерел. Реферат виконується на білому папері формату А4. При підготовці реферату студенти проводять власний аналіз та реферування літературних джерел. Реферати заслуховуються та обговорюються на семінарських заняттях, кращі з них можуть бути рекомендовані на розгляд у наукових студентських гуртках, конференціях.

Якщо студент не підготувався до семінару або пропустив його, він повинен відпрацювати відповідну тему у викладача, який веде семінарські заняття у групі. За погодженням з викладачем студент може підготувати реферат з пропущеної теми дисципліни "Право міжнародної безпеки". Тему реферату студент може вибрати як із запропонованих тем, так і вибрати самостійно, але лише за погодженням з викладачем.

Змістовий модуль 1.

Загально-теоритичні поняття «Права міжнародної безпеки»

Тема 1. Поняття та зміст права міжнародної безпеки. Генезис його розвитку

1. Поняття права міжнародної безпеки.
2. Принципи права міжнародної безпеки.
3. Діяльність і роль Ради Безпеки ООН в сфері міжнародної безпеки.
4. Структурні інституційні механізми, що забезпечують реалізацію права міжнародної безпеки.

5. Особливості встановлення відповідальності суб'єктів за порушення норм права міжнародної безпеки.

Теми рефератів :

1. Сутність реалізації права міжнародної безпеки.
2. Відповідальність у міжнародному праві як форма впливу на правопорушника
3. Міжнародний кримінальний суд та його роль для дієвості права міжнародної безпеки

Джерела інформації: [1, 3, 5, 13]

Тема 2. Джерела права міжнародної безпеки

1. Статути МО як універсальні джерела ПМБ.
2. Міжнародні договори, пов'язані з роззброєнням як джерела ПМБ.
3. Регіональні договори в сфері міжнародної безпеки.
4. Двосторонні угоди між країнами щодо підтримання миру та безпеки.
5. Роль для права міжнародної безпеки заяв та декларацій про мир та безпеку у світі.

Теми рефератів :

- a. Резолюції універсальних та регіональних організацій, направлені та підтримання миру та правопорядку їх значення для права міжнародної безпеки.
- b. Роль статуту ООН як головного правового акту щодо забезпечення права міжнародної безпеки (Народи, а не країни – головні щодо встановлення права міжнародної безпеки).
- c. Регіональні угоди в Європі, Азії, Африці, направлені на підтримання миру і світового правопорядку та мінімізації наслідків військових конфліктів на цих континентах.
- d. Двосторонні угоди між країнами щодо підтримання миру та безпеки.

Джерела інформації: [2, 6, 13, 21]

Тема 3. Система колективної безпеки. Роль ООН та Ради безпеки в системі підтримання миру та світового правопорядку

1. Економічна, екологічна, гуманітарна та інформаційна міжнародна безпека як складові всеосяжної колективної безпеки.
2. Загальна колективна безпека.

3. Універсальна колективна безпека.
4. Колективна безпека в європейському регіоні.
5. Колективна безпека в євразійському регіоні.

Теми рефератів :

1. Виникнення ідеї колективної безпеки, роль науковців для її розробки;
2. Коаліції щодо підтримання миру та їх діяльність;
3. Рада безпеки ООН та її роль у формуванні підходів для забезпечення колективної безпеки

Джерела інформації:[2-3, 11-12]

Змістовий модуль 2.

Організаційно правові заходи діяльності по підтриманню мира та безпеки

Тема 4. Роззброєння та обмеження озброєнь

1. Правове регулювання заходів з роззброєння.
2. Заборона окремих видів зброї.
3. Зона цілковитої демілітаризації. Без'ядерні зони.
4. Процес роззброєння.

Теми рефератів :

- i. Демілітаризація.
- ii. Ядерне роззброєння.
- iii. Скорочення видів стратегічного озброєння.
- iv. Нейтралізація територій.
- v. Розширення демілітаризованих територій.

Джерела інформації: [10-12-14]

Тема 5. Міжнародний контроль і заходи зі зміцнення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі

1. Заходи зі зміцнення довіри на універсальному, регіональному та двосторонніх рівнях.
2. Миротворчі місії .
3. Гуманітарна інтервенція.

4. Використання міжнародних коаліцій, та санкцій країн, які входять до них, на уряд країни правопорушника.

Теми рефератів :

1. Види і форми міжнародного контролю за дотриманням права міжнародної безпеки.
2. Миротворчі місії, мандат видачі на проведення миротворчої місії.
3. Поліцейські миротворчі місії.

Джерела інформації: [2-7, 18, 21]

Змістовий модуль 3.

Новітні підходи щодо реалізації права міжнародної безпеки

Тема 6. Мирне розв'язання міжнародних спорів

1. Поняття і сутність міжнародного спору.
2. Види міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
3. Вирішення спорів у міжнародних організаціях.

Теми рефератів :

1. Види арбітражних процедур при спорі.
2. Роль Міжнародного суду ООН щодо вирішення міжнародних спорів.

Джерела інформації: [5-6, 12-14]

Тема 7. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки

1. Правові підстави діяльності регіональних організацій в сфері міжнародної безпеки.
2. Правові наслідки Хельсинської наради з безпеки і співробітництва в Європі.
3. Заснування і структура ОБСЄ.
4. Миротворчі операції ОБСЄ. Операції з підтримання миру.
5. Миротворчі операції ОБСЄ в Україні.

Теми рефератів :

1. Діяльність ОБСЄ щодо проведення миротворчих операцій.
2. Діяльність Конгресу африканської єдності щодо впровадження права міжнародної безпеки.
3. Миротворчі операції в Україні та їх сутність.

Джерела інформації: [6, 12-13, 16, 19]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Змістовий модуль 1.

Загально-теоритичні поняття «Права міжнародної безпеки»

Тема 1. Поняття та зміст права міжнародної безпеки. Генезис його розвитку

1. Дія загальних принципів міжнародного права в сфері права міжнародної безпеки.
2. Принципи права міжнародної безпеки.
3. Суб'єкти ПМБ.
4. Структурні інституційні механізми, що забезпечують реалізацію права міжнародної безпеки.
5. Санкції : види та застосування.
6. Матеріальна відповідальність суб'єкта міжнародного права.

Джерела інформації:[1, 3, 5, 13]

Тема 2. Джерела права міжнародної безпеки

1. Статут ООН як універсальне джерело ПМБ.
2. Договори, що стримують гонку ядерних озброєнь у просторовому сенсі.
3. Договори, що обмежують нарощування озброєнь у кількісному та якісному сенсах: про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, у космічному просторі та під водою.
4. Договори про всеосяжну заборону випробувань ядерної зброї.
5. Договори, що забороняють виробництво певних видів зброї й зобов'язують їх знищити.
6. Двосторонні угоди між країнами щодо підтримання миру та безпеки.

Джерела інформації: [2. 6, 13, 21]

Тема 3. Система колективної безпеки. Роль ООН та Ради безпеки в системі підтримання миру та світового правопорядку

1. Економічна, екологічна, гуманітарна, політична та інформаційна міжнародна безпека як складові всеосяжної колективної безпеки.

2. Загальна колективна безпека.
3. Універсальна колективна безпека.
4. Система безпеки ОАД .
5. Договір про оборону Південно-Східної Азії.
6. Колективна безпека у рамках НАТО.
7. Колективна безпека у рамках ОБСЄ.
8. Колективна безпека у рамках СНД.
9. Колективна безпека в азійському регіоні.

Джерела інформації: [2-3, 11-12]

Змістовий модуль 2.

Організаційно правові заходи діяльності по підтриманню мира та безпеки

Тема 4. Роззброєння та обмеження озброєнь

1. Часткові заходи роззброєння.
2. Заборона окремих видів зброї.
3. Обмеження стратегічних озброєнь.
4. Зона цілковитої демілітаризації.
5. Без'ядерні зони.
6. Процес роззброєння.

Джерела інформації: [10-12-14]

Тема 5. Міжнародний контроль і заходи зі зміцнення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі

1. Заходи зі зміцнення довіри на універсальному, регіональному та двосторонніх рівнях.
2. Неприєднання.
3. Миротворчі місії .
4. Гуманітарна інтервенція.
5. Використання міжнародних коаліцій, та санкцій країн, які входять до них, на уряд країни правопорушника.

Джерела інформації: [2-7, 18, 21]

Змістовий модуль 3.

Новітні підходи щодо реалізації права міжнародної безпеки

Тема 6. Мирне розв'язання міжнародних спорів

1. Поняття і сутність міжнародного спору.
2. Момент виникнення спору.
3. Безпосередні переговори і консультації.
4. Міжнародна примирлива процедура.
5. Міжнародні арбітражі.
6. Вирішення спорів у міжнародних організаціях.

Джерела інформації: [5-6, 12-14]

Тема 7. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки

1. Правові підстави діяльності регіональних організацій в сфері міжнародної безпеки.
2. Правові наслідки Хельсинської наради з безпеки і співробітництва в Європі.
3. Заснування і структура ОБСЄ.
4. Миротворчі операції ОБСЄ. Операції з підтримання миру.
5. Миротворчі операції ОБСЄ в Україні.

Джерела інформації: [6, 12-13, 16, 19]

6.4.Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота передбачає проведення індивідуальних та групових консультацій із студентами, які недостатньо засвоїли навчальний матеріал дисципліни "Право міжнародної безпеки", а також відпрацювання студентами пропущених занять та незадовільних оцінок. Індивідуально-консультативна робота зі студентами з навчальної дисципліни "Право міжнародної безпеки", здійснюється у відповідності до затверджених на кафедрі графіків консультацій науково-педагогічних працівників кафедри.

6.5 Методика активізації процесу навчання

Активізація вивчення студентами дисципліни «Право міжнародної безпеки»:

- а) прищеплення у студентів навичок самостійно опрацьовувати навчальну та

наукову літературу в процесі підготовки до питань, що виносяться на семінарське заняття, а також в процесі самостійного написання рефератів;

б) заохочення студентів до активної роботи по обговоренню питань з міжнародного публічного права;

в) прищеплення їм навичок творчо мислити, самостійно формулювати, викладати та аргументувати свої думки;

г) вироблення у студентів здатності зв'язувати та самостійно аналізувати історико-правові факти та події;

д) формування у студентів здібностей перетворення одержаних знань в повсякденну правомірну поведінку, застосовувати їх при вирішенні юридично значимих життєвих ситуацій.

Під час першого заняття викладач ознайомлює студентів з основними вимогами, що ставляться з боку кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства щодо підготовки до семінарських занять.

При підготовці до семінарських занять студент вивчає рекомендовану літературу. В робочому зошиті він конспектує найбільш важливі джерела згідно з планом, передбаченим для семінарських занять, складає розгорнутий план чи тези виступу.

Семінарські заняття можуть проходити в різних формах: усного опитування, співбесіди, творчої дискусії, заслуховування підготовлених рефератів, перевірки завдань для самостійної роботи, перевірки конспектів, поточних контрольних робіт та ін.

Вивчення найбільш важливих і складних питань передбачає підготовку студентами рефератів по темах, які додаються до плану семінарського заняття. При підготовці реферату студенти мають використовувати не тільки основну, але й додаткову літературу. Найбільш ґрунтовні реферати заслуховуються на семінарських заняттях, а також використовуються у проведенні студентських наукових конференцій.

До кожного семінарського заняття пропонуються питання для самостійної роботи і самоконтролю студентів, підготовка відповідей на які є обов'язковою. Відповіді на питання для самостійної роботи і самоконтролю викладаються в письмовій формі в зошиті для самостійних завдань. З метою перевірки ступеню засвоєння матеріалу та здатності самостійно і творчо мислити для виконання деяких завдань студентам пропонується така форма роботи, як виконання схем та ілюстрацій до пройденого матеріалу. Це передбачає ознайомлення з додатковою літературою.

В кінці семінарського заняття викладач робить висновок з питань теми, відмічає позитивні і негативні сторони у відповідях студентів, виставляє оцінки, дає завдання на наступне заняття.

VII.Форми поточного та підсумкового контролю

Метою контролю є перевірка засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни "Право міжнародної безпеки".

Об'єктами контролю є навчальна діяльність студентів на семінарських заняттях, де перевіряються ступінь засвоєння ними матеріалу викладеного в лекціях, закріпленого під час самостійної підготовки та індивідуальної роботи з додатковою літературою і нормативними матеріалами.

До контрольних заходів відноситься поточний, підсумковий та рубіжний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та виконання рубіжних контрольних робіт і практичних завдань і має своєю метою перевірку рівня знань у студентів по засвоєнню ними матеріалів, передбачених програмою курсу «Право міжнародної безпеки». Під час семінарських занять застосовуються такі засоби контролю:

- усне опитування з питань передбачених планами семінарських занять ;
- перевірка самостійної роботи, ведення план-конспектів занять ;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- тестування;
- проведення *колоквіумів* по групах

Викладач семінару веде облік відвідувань студентами семінарів, заносить у журнал, оцінює доповіді. Оцінки виступам виставляються в тих випадках, коли вони носять цільний характер і виявляють знання студентів. Інакше відзначається тільки - "виступив".

Відмова від доповідей і відповідей на питання при обговорення внаслідок невідповідності, оцінюються як незадовільні знання

Рубіжний контроль здійснюється для активізації систематичної роботи студентів та підвищення якості навчального процесу протягом семестру. Рубіжна контрольна робота складається з трьох питань згідно варіантів і виконується письмово.

Якщо поточний контроль проводиться лише з метою діагностики першого рівня засвоєння, тобто рівня загального орієнтування у предметі, то рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює більш значні за обсягом розділи курсу. Відповідно змінюється методика контролю, від студентів можна вимагати самостійної конструктивної діяльності, а також виявити взаємозв'язки з іншими розділами курсу.

Підсумковий контроль включає в себе перевірку знань під час проведення заліку.

Підсумковий контроль здійснюється усно, або письмово за всіма темами курсу не менше ніж із трьох - чотирьох питань.

Оцінка поточних результатів навчальної діяльності здійснюється в такий спосіб :
усне опитування;

за результатами поточної контрольної роботи.

При зазначених вище видах контролю оцінка рівня знань студентів проводиться за такими критеріями:

оцінка „відмінно» виставляється студентові, який показує послідовне, глибоке і змістовне розуміння й знання сутності поставленого запитання;

оцінка "добре" виставляється студентові, який грамотно розкриває сутність поставлених запитань, добре володіє термінами дисципліни, але допускає несуттєві помилки;

оцінка "задовільно" виставляється студентові, який поверхово і не в повному обсязі викладає суть навчального матеріалу, допускає багато помилок при відповідях на поставлені питання, але орієнтується по суті матеріалу;

оцінка "незадовільно" виставляється студентові, який не знає суті поставлених запитань, при побудові відповіді по навчальному матеріалу допускає грубі помилки, не орієнтується в сутності матеріалів.

При визначенні оцінки застосовуються наступні критерії:

1. при усних відповідях:

- повнота розкриття питання
- логіка викладання,
- культура мови
- емоційність та переконаність
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичного друку тощо)
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки

2. при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання
- цілісність, системність,
- логічна послідовність,
- вміння формулювати висновки
- акуратність оформлення письмової роботи

Позитивна оцінка в результаті підсумкового контролю оцінкою виставляється студенту за умови, якщо він одержав:

- загальну позитивну оцінку за результатами його навчальної діяльності на семінарських заняттях;

- позитивну оцінку за результатами контрольних робіт;
- склав підсумковий іспит з позитивною оцінкою.

Рівень позитивної оцінки за підсумковим заліком - це середня оцінка, яка виводиться на підставі оцінок, отриманих студентами окремо за кожний з попередніх двох видів навчальної діяльності. Перед заліком передбачається ознайомлення студентів із переліком орієнтовних питань, які виносяться для здачі заліку.

Питання до модульного (рубіжного контролю)

Змістовий модуль №1.

1. Дайте визначення міжнародній безпеці.
2. Дайте загальну характеристику суб'єктів Права міжнародної безпеки.
3. Розкрийте зміст основних джерел Права міжнародної безпеки.
4. Дія загальних принципів міжрядного права в сфері міжнародної безпеки.
5. Спеціальні принципи ПМБ.
6. Дайте загальну характеристику нанесення збитків державній безпеці.
7. Неподільність міжнародної безпеки.
8. Дайте загальну характеристику колективної безпеки.
9. Обґрунтуйте зв'язок принципів ПМБ та загальних принципів міжнародного права.
10. Колективна безпека в рамках Ліги Націй.
11. Версальська система та внесок Ліги Націй у формування права міжнародної безпеки.
12. Розкрийте роль ООН у встановленні системи колективної безпеки.
13. Охарактеризуйте Резолюції Ради Безпеки та Генеральної Асамблеї ООН, як джерела права міжнародної безпеки, їх правовий характер.
14. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 1974 р. та визначення поняття агресії.
15. Заключний акт наради ОБСЄ 1975р.
16. Дайте поняття та ознаки колективної безпеки.
17. Система колективних заходів міжнародної безпеки, передбачена Статутом ООН.
18. Універсальна система колективної безпеки.
19. Створення регіональних систем колективної безпеки відповідно до положень Статуту ООН.
20. Регіональна система колективною безпеки в рамках ОБСЄ.

Змістовий модуль №2.

1. Загальна характеристика універсальних міжнародних договорів про обмеження та заборону окремих видів озброєнь.
2. Компетенція Генеральної Асамблеї ООН у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки.
3. Визначте роль РБ ООН в сфері підтримання миру та забезпеченні міжнародної безпеки.
4. Процедура застосування заходів колективної безпеки Радою Безпеки ООН.
5. Право на індивідуальну та колективну самооборону.
6. Операції ООН з підтримання миру (миротворчі операції), особливості їх проведення.
7. Міжнародно-правове регулювання роззброєння та скорочення озброєнь в рамках ООН.
8. Комітет по роззброєнню та міжнародній безпеці Генеральної Асамблеї ООН.
9. Комісія ООН по роззброєнню.
10. Діяльність Конференції з роззброєння.
11. Заключний документ Першої спеціальної сесії ГА ООН з роззброєння 1978р.
12. Міжнародно-правове регулювання обмеження, скорочення та ліквідації ядерної зброї.
13. Режим нерозповсюдження ядерної зброї, встановлений Договором про нерозповсюдження ядерної зброї 1968 р.
14. МАГАТЕ та недопущення використання ядерних матеріалів для виготовлення ядерної зброї.
15. Концепція нерозміщення іноземної ядерної зброї в без'ядерних державах та просторах загального користування.
16. Заборона ядерних випробувань.
17. Договір про всеохоплюючу заборону ядерних випробувань 1996р. та Протокол до нього.
18. Організація по Договору про всеохоплюючу заборону ядерних випробувань :функції, структура та процедура прийняття рішень.
19. Угоди про обмеження систем протиракетної оборони(ПРО).
20. Обмеження стратегічних наступальних озброєнь згідно Договорів ОСО- 1та ОСО- 2.

Змістовий модуль №3.

1. Переговори як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.

2. Консультації сторін як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
3. Обстеження як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
4. Примирення як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
5. Добрі послуги як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
6. Посередництво як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
7. Решение споров в международных организациях як вид міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
8. Миротворчі операції ОБСЄ.
9. Операції з підтримання миру.
10. Миротворчі операції ОБСЄ в Україні.
11. Дайте загальну характеристику миротворчих операцій ООН.
12. Поняття і сутність міжнародного спору.
13. Момент виненнення спору.
14. Безпосередні переговори і консультації.
15. Міжнародна примирлива процедура.
16. Міжнародні арбітражі.
17. Вирішення спорів у міжнародних організаціях.
18. Правові підстави діяльності регіональних організацій в сфері міжнародної безпеки.
19. Правові наслідки Хельсинської Наради з безпеки і співробітництва в Європі.
20. Заснування і структура ОБСЄ.

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття та зміст права міжнародної безпеки.
2. Генезис його розвитку у системі міжнародного права.
3. Місце права міжнародної безпеки в системі міжнародного права
4. Становлення права міжнародної безпеки як окремої галузі міжнародного права.
5. Поняття права міжнародної безпеки на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.
6. Цілі і принципи права міжнародної безпеки.

7. Діяльність і роль Ради Безпеки ООН в дотриманні принципів права міжнародної безпеки.
8. Цілі і принципи права міжнародної безпеки.
9. Структурні інституційні механізми, що забезпечують реалізацію права міжнародної безпеки.
10. Основні напрями діяльності ОБСЄ
11. Особливості встановлення відповідальності суб'єктів за порушення норм права міжнародної безпеки.
12. Вплив процесів глобалізації та євроінтеграції на розвиток права міжнародної безпеки.
13. Джерела права міжнародної безпеки.
14. Роль статуту ООН як головного правового акту щодо забезпечення права міжнародної безпеки.
15. Універсальні договори, направлені на підтримання миру та загальносвітового правопорядку.
16. Регіональні угоди в Європі, Азії, Африці, направлені на підтримання миру і світового правопорядку та мінімізації наслідків військових конфліктів на цих континентах.
17. Двосторонні угоди між країнами щодо підтримання миру та безпеки.
18. Заяви та декларації про мир та безпеку у світі та їх роль для права міжнародної безпеки та міжнародного права взагалі.
19. Система колективної безпеки.
20. Роль ООН та Ради безпеки в системі підтримання миру та світового правопорядку.
21. Поняття всеосяжної колективної безпеки та її значення для підтримання миру і світового правопорядку.
22. Поняття загальної колективної безпеки, як сучасний механізм щодо підтримання миру та загальносвітового правопорядку.
23. Поняття та зміст універсальної колективної безпеки у сучасному міжнародному права.
24. Сутність регіональної колективної безпеки та її роль для розвитку регіонів.
25. Мета та значення для права міжнародної безпеки загального і цілковитого роззброєння.
26. Правове регулювання заходів з роззброєння: демілітаризація, ядерне роззброєння, скорочення видів стратегічного озброєння (Договори про скорочення наступальних видів озброєння, зокрема, зброю масового знищення, ядерну, водородну, плазменну, нейтронну) та нейтралізація територій, розширення демілітаризованих територій тощо.

27. Заборона окремих видів зброї, яка визнана як така, що здатна завдати надмірних страждань.
28. Зона цілковитої демілітаризації. Без'ядерні зони.
29. Процес роззброєння: теорія і практика.
30. Чинні міжнародні договори з питань роззброєння і обмеження озброєнь. Суть Міжнародного контролю і заходи зі зміцнення довіри між країнами як фактор стабільності безпеки у світі.
31. Міжнародний контроль як особливий вид діяльності суб'єктів міжнародного права за дотриманням права міжнародної безпеки та загальносвітового правопорядку.
32. Заходи зі зміцнення довіри на універсальному, регіональному та двосторонніх рівнях.
33. Миротворчі місії як інструментарій щодо забезпечення миру та стабільності між конфліктуючими сторонами.
34. Гуманітарна інтервенція, як позитивна діяльність, направлена на підтримання загальносвітового правопорядку,
35. Використанням сили до сторони, що порушує норми та принципи міжнародного права.
36. використання міжнародних коаліцій,
37. Санкції країн на уряд країни правопорушника.
38. Мирне розв'язання міжнародних спорів.
39. Поняття і сутність міжнародного спору.
40. Види міжнародно-правових способів мирного вирішення міжнародних спорів.
41. Переговори їх сутність.
42. Добрі послуги їх сутність.
43. Посередництво як форма дії.
44. Міжнародна слідча процедура та її значення.
45. Міжнародна погоджувальна процедура.
46. Міжнародна арбітражна процедура.
47. Судова процедура.
48. Структурні інституційні механізми що забезпечують реалізацію права міжнародної безпеки.
49. Особливості встановлення відповідальності суб'єктів за порушення норм права міжнародної безпеки
50. Вплив процесів глобалізації та євро інтеграції на розвиток права міжнародної безпеки.
51. Вирішення спорів у міжнародних організаціях.
52. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки .

53. Правові підстави діяльності регіональних організацій, діяльність яких направлена на підтримання миру та правопорядку.
54. Ліга Націй та її роль в становленні Права міжнародної безпеки.
55. Конгрес Африканської Єдності та його роль у становленні миру та безпеки на континенті.
56. Рада Європи. Правові наслідки Хельсинської наради з безпеки і співробітництва в Європі.
57. Заснування і структура ОБСЄ.
58. Миротворчі операції ОБСЄ.
59. Операції з підтримання миру.
60. Миротворчі операції ОБСЄ в Україні.

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна програма

Одним із напрямів навчально-методичного забезпечення дисципліни «Право міжнародної безпеки» є розробка електронних засобів навчання і технологій їхнього застосування. Електронні навчальні матеріали застосовуються як для самостійної роботи студентів, так і з використанням мультимедійного устаткування на лекційно-семінарських заняттях. Бібліотечні друковані та електронні ресурси, електронні наукові видання, електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи, хмарні сервіси Microsoft.

IX. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Статут ООН
2. Устав Организации Объединенных Наций от 26 июля 1945 года // Международное право в документах. М., 1982.
3. Статут Міжнародного суду ООН //
4. Резолюції Ради безпеки ООН 1972 та 1978 р.р.
5. Гашимов Е. Право міжнародної безпеки: [міжнародне право]. // Віче. – 2008. - №15. – С.45-46.
6. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. - К.: Либідь, 2004. - 816 с.;

7. Всеобщая Декларация прав человека 10 декабря 1948 года// Международное право в документах. М., 2010
8. Киселев И.Я. Международное и сравнительное трудовое право.-М.2012
9. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній організації праці – 80 років // Право України.-2005.- №7.- С.127-131
10. Льовін А.В. Міжнародно-правове регулювання передач ядерних матеріалів: нормативний аспект. – К., 2011 – 215 с.
11. Білоцький С.Д. Миротворчі операції НАТО в Південно-Східній Європі: міжнародно-правовий аспект. – К.: 2010. – 270 с.
12. Кулеба Д.І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. – К., 2007. – 304 с.
13. Ржевська В.С. «Право держави на самооборону і міжнародна безпека». – К.: «Промінь», 2005. – 256 с.
14. Гашимов Е. Право міжнародної безпеки: [міжнародне право]. // Віче. – 2008. - №15. – С.45-46.

Додаткові

15. Резолюції Ради безпеки ООН 1972 та 1978 р.р.
16. Гашимов Е. Право міжнародної безпеки: [міжнародне право]. // Віче. – 2008. - №15. – С.45-46.
17. Мюллерсон Р.А. Правачеловека: идеи, нормы, реальность. М., 2010
18. Колосов Ю.М., Кузнецов В.І. Міжнародне право. Підручник. М. - Норма. - 2008. - 437 с.
19. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. – М., 1996;
20. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник / За ред.В.Г.Буткевича.-К.:Либідь, 2004.- 816 с.;
21. Тимченко Л.Д. Международное право : учеб. / Л. Д. Тимченко ; Ун-т внутр. дел МВД Украины. - Х. : Консум, 1999. - 528 с. ;

